

HISTORIE TIBETU

- 605** Vznik tibetského království.
- 821** Čínsko-tibetská mírová smlouva.
- 1247** Spojení Tibetu s Mongolskou říší, která poskytuje Tibetu vojenskou ochranu.
- 1578** Hlava školy Gelug obdržela od mongolského chána titul dalajlama.
- 1642** Za pomoci mongolského chána svržena světská vláda v Tibetu a nastolena teokratická vláda dalajlamů.
- 1720** Čínská vojska dobyla Lhasu a vyhnala Mongoly.
- 1903** Britská invaze do Tibetu a obsazení Lhasy, mírová smlouva o vlivu Britů v Tibetu.
- 1913** Třináctý dalajlama vyhlásuje nezávislost Tibetu.
- 1935** Narodil se Tändzin Gjamccho, čtrnáctý dalajlama.
- 1904** Britská armáda opouští Tibet po podepsání Lhaské úmluvy; podle ní se Tibet musí zdržet uzavírání smluv s mocnostmi. Schvaluje se otevření britských obchodních tržišť.
- 1910** Mandžuský generál Chao Er-fang útočí na Tibet, tím končí dlouholeté vztahy mezi mandžuskou dynastií a institucí dalajlamů. Třináctý dalajlama utíká do Indie.
- 1912** Kampaň za nezávislost vedená dalajlamou vyústí v odsun čínských jednotek z centrálního Tibetu.
- 1913** Třináctý dalajlama vyhlásuje nezávislost Tibetu.
- 1914** Britská Indie, Čína a Tibet podepisují jako nezávislé mocnosti tzv. Simelskou dohodu. Čína dohodu odmítá ratifikovat a konflikt končí zrušením čínské svrchovanosti nad Tibetem.
- 1947** Tibetská vláda blahopřeje Indii k nově získané nezávislosti. Na konferenci o vztazích mezi asijskými státy je Tibet zastoupen vlastní delegací.
- 1950** 40 000 jednotek Čínské lidové osvobozené armády útočí na Čhamdo, město na východě Tibetu. O dva dny později je tibetská armáda o 8 000 mužích poražena a guvernér provincie Ngaphö Ngawang Džigme je zadržen jako rukojmí. Indická vláda zasílá protestní dopis představitelům Číny. USA a Velká Británie se připojují.
- 1951** Tibetská delegace je v Pekingu donucena podepsat „Sedmnáctibodovou dohodu“, aniž by k tomu měla od své vlády oprávnění. Komunistická Čína vtiskne na listinu padělanou tibetskou pečeť. Do Lhasy přicházejí desetitisíce čínských vojáků.
- 1959** Ve Lhasě propuká tibetské národní povstání. Čína povstání potlačuje a výsledkem je 87 tisíc mrtvých Tibeťanů. Formuje se Sdružení tibetských žen na protest proti okupaci.
- Dalajlama odchází do Indie a do exilu ho následuje 80 000 Tibeťanů.
- 1960** Tibetská exilová vláda se přesouvá do Dharamsaly v severní Indii. Mezinárodní komise právníků vydává první zprávu o Tibetu, v níž kritizuje Čínu za „lehkomyšlné zabití Tibeťanů“ a nesouhlasí se závazky vyplývajícími ze Sedmnáctibodové smlouvy. Je vytvořen tibetský exilový parlament.
- 1961** Valné shromáždění OSN schvaluje druhou rezoluci o Tibetu, v níž uznává právo tibetského lidu na sebeurčení.
- 1963** Dalajlama vyhlásuje demokratickou ústavu pro budoucí Tibet.
- 1966** Maova kulturní revoluce vyvolává v Tibetu vlnu vraždění a ničení. Pančhenlama je zadržen a odsouzen k 10 letům vězení.
- 1971** USA ukončují svoji vojenskou podporu Tibetu.
- 1987–89** Masové demonstrace ve Lhasě za nezávislost.
- 1989** Desátý pančhenlama umírá při návštěvě Žikace. Několik dní před svou záhadnou smrtí veřejně prohlašuje, že čínská vláda přinesla Tibetu více utrpení než užítku. V odpovědi na tři roky trvající demonstrace ve Lhasě, které byly vždy násilně potlačeny, Čína nakonec vyhlásuje stanné právo. V říjnu je dalajlamovi udělena Nobelova cena za mír.
- 1990** Dalajlama vyhlásuje demokratické reformy exilové administrativy, které volenému Shromáždění tibetského exilového parlamentu dává pravomoc k volbě kabinetu ministrů exilové vlády.
- 1995** Šestiletý Gendün Čhökji Ňima je dalajlamou označen jako jedenáctý pančhenlama, vyhlášení výjimečného stavu v Žikace, pančhenlama je Číňany uvězněn na neznámém místě.
- 1996** Čína zahajuje kampaně Tvrdý úder, Vlastenecká převýchova a Duchovní civilizace, všechny s cílem, aby Tibeťané, především mniši a mnišky, popřeli svou oddanost dalajlamovi.
- 2008** Tibetské protesty proti čínské okupaci. Armáda na ulicích zabila přes 100 lidí. Bylo vyhlášeno stanné právo.
- 2009** Začíná vlna sebeupalování jako zoufalý výraz nesouhlasu s čínskou politikou v Tibetu. Tento druh oběti zvolilo přes 140 Tibeťanek a Tibeťanů.
- 2010** Tibet postihlo rozsáhlé zemětřesení.
- 2011** Dalajlama se vzdává veškeré světské moci. Premiérem exilové vlády je Tibeťany v exilu zvolen Lobsang Sengge.